T001 A HÀM I 50-Kinh Thế Kỷ-Long Điểu

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

611 KINH THẾ KỶ - LONG ĐIỂU – TRƯỜNG A HÀM I

Phaåm 5: LONG ÑIEÅU

Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Coù boán loaïi roàng1. Nhöõng gì laø boán? Moät, sanh ra töø tröùng; hai, sanh ra töø baøo thai; ba, sanh ra töø nôi aåm thaáp; boán, sanh ra töø hoùa sinh. Ñoù laø boán loaïi roàng. “Coù boán loaïi Kim sí ñieåu2. Nhöõng gì laø boán? Moät, sinh ra töø tröùng; hai, sinh ra töø baøo thai; ba, sinh ra töø nôi aåm thaáp; boán, sinh ra töø hoùa sinh. Ñoù laø boán loaïi Kim sí ñieåu. “ÔÛ döôùi ñaày nöôùc ñaïi döông coù cung ñieän cuûa vua roàng Ta-kieät3, ngang doïc laø taùm vaïn do-tuaàn. Töôøng cung ñieän coù baûy lôùp vôùi baûy lôùp lan can, baûy lôùp löôùi, baûy lôùp haøng caây, chung quanh trang hoaøng baèng baûy thöù baùu, … cho ñeán voâ soá caùc loaøi chim cuøng nhau ca hoùt líu lo, laïi cuõng nhö vaäy. “Giöõa hai ngoïn nuùi chuùa Tu-di cuøng nuùi Khö-ñaø-la4 coù hai cung ñieän cuûa vua roàng Nan-ñaø vaø Baït-nan-ñaø5. Moãi cung ñieän ngang doïc saùu möôi do-tuaàn. Töôøng cung ñieän coù baûy lôùp vôùi baûy lôùp lan can, baûy lôùp löôùi, baûy lôùp haøng caây, chung quanh trang hoaøng baèng baûy thöù baùu... cho ñeán, voâ soá caùc loaøi chim ca hoùt líu lo, laïi cuõng nhö vaäy. “Phía Baéc bôø ñaïi döông coù moät caây lôùn teân laø Cöùu-la-thieåm-ma- la . Loaïi caây naøy caû vua roàng vaø Kim sí ñieåu cuõng coù, goác caây to baûy 6

1.

Long, naøga, raén thaàn.

2.

Kim sí ñieåu, chim caùnh vaøng; Paøli: garuña.

3.

Sa-kieät-la Long vöông , Skt.: Saøgara-naøg araøjan, loaïi raén thaàn ôû döôùi bieå n.

4.

Xem cht.55, phaåm 1, chaâu Dieâm-phuø-ñeà.

5.

Nan-ñaø ; Skt., Paøli: Nanda. Baït-nan-ñaø ; Skt., Paøli: Upananda. Hai anh em Long vöông.

6.

Cöùu-la-thieåm-ma-la .

do-tuaàn, cao traêm do-tuaàn, taøn caây phuû chung quanh naêm möôi do- tuaàn. Phía Ñoâng cuûa caây lôùn naøy coù cung ñieän cuûa loaøi vua roàng sinh ra töø tröùng vaø cung ñieän cuûa loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø tröùng. Moãi cung ñieän ngang doïc laø saùu ngaøn do-tuaàn, töôøng cuûa cung ñieän coù baûy lôùp, baûy lôùp lan can, baûy lôùp löôùi, baûy lôùp haøng caây, chung quanh trang hoaøng baèng baûy thöù

baùu, … cho ñeán, voâ soá caùc loaøi chim ca hoùt líu lo, laïi cuõng nhö vaäy. “Phía Nam cuûa caây lôùn naøy coù cung ñieän cuûa loaøi vua roàng sinh ra töø thai vaø cung ñieän cuûa loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø thai. Moãi cung ñieän ngang doïc laø saùu ngaøn do-tuaàn; töôøng cuûa cung ñieän coù baûy lôùp, baûy lôùp lan can, baûy lôùp löôùi, baûy lôùp haøng caây, chung quanh trang hoaøng baèng baûy thöù baùu, … cho ñeán, voâ soá caùc loaøi chim ca hoùt líu lo, laïi cuõng nhö vaäy. “Phía Taây cuûa caây lôùn naøy coù cung ñieän cuûa loaøi vua roàng sinh ra töø nôi aåm thaáp vaø cung ñieän cuûa loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø nôi aåm thaáp. Moãi cung ñieän ngang doïc saùu ngaøn do-tuaàn; töôøng cuûa cung ñieän coù baûy lôùp, baûy lôùp lan can, baûy lôùp löôùi, baûy lôùp haøng caây, chung quanh trang hoaøng baèng baûy thöù baùu, … cho ñeán, voâ soá caùc loaøi chim ca hoùt líu lo, laïi cuõng nhö vaäy. “Phía Baéc cuûa caây lôùn naøy coù cung ñieän cuûa loaøi vua roàng sinh ra töø hoùa sinh vaø cung ñieän cuûa loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø hoùa sinh. Moãi cung ñieän ngang doïc laø saùu ngaøn do-tuaàn; töôøng cuûa cung ñieän coù baûy lôùp, baûy lôùp lan can, baûy lôùp löôùi, baûy lôùp haøng caây, chung quanh trang hoaøng baèng baûy thöù baùu, … cho ñeán, voâ soá caùc loaøi chim ca hoùt líu lo, laïi cuõng nhö vaäy. “Khi naøo loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø tröùng, neáu muoán baét loaøi roàng ñeå aên, thì töø nhaùnh phía Ñoâng cuûa caây Cöùu-la-thieåm-ma-la bay xuoáng, duøng ñoâi caùnh quaït nöôùc ñaïi döông; khi nöôùc reõ ra hai beân roäng hai traêm do-tuaàn, môùi baét loaøi roàng cuõng sinh ra töø tröùng ñeå aên moät caùch tuøy yù töï taïi. Nhöng khoâng theå baét loaøi roàng ñöôïc sinh ra töø thai, töø nôi aåm thaáp, töø hoùa sinh ñöôïc. “Khi naøo loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø thai, neáu muoán baét loaøi roàng sinh ra töø tröùng ñeå aên, thì töø nhaùnh phía Ñoâng caây naøy bay xuoáng, duøng ñoâi caùnh quaït nöôùc ñaïi döông; khi nöôùc reõ ra hai beân roäng hai traêm do-tuaàn, môùi baét loaøi roàng sinh ra töø tröùng ñeå aên moät caùch tuøy yù töï taïi. Khi naøo loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø thai muoán aên loaøi roàng sinh ra töø thai, thì töø nhaùnh phía Nam cuûa caây naøy bay xuoáng vaø duøng ñoâi caùnh

613 KINH THẾ KỶ - LONG ĐIỂU – TRƯỜNG A HÀM I quaït nöôùc ñaïi döông; khi nöôùc reõ ra hai beân roäng boán traêm do-tuaàn, môùi baét loaøi roàng cuõng sinh ra töø thai ñeå aên moät caùch tuøy yù töï taïi. Nhöng khoâng theå baét loaøi roàng sinh ra töø aåm thaáp, töø hoùa sinh ñöôïc. “Khi naøo loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø nôi aåm thaáp, neáu muoán baét loaøi roàng sinh ra töø tröùng ñeå aên, thì töø nhaùnh phía Ñoâng bay xuoáng, duøng ñoâi caùnh quaït nöôùc ñaïi döông; khi nöôùc reõ ra hai beân roäng hai traêm do-tuaàn, môùi baét loaøi roàng sinh ra töø tröùng ñeå aên moät caùch tuøy yù töï taïi. Khi naøo loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø nôi aåm thaáp, neáu muoán baét loaøi roàng sinh ra töø thai ñeå aên, thì töø nhaùnh phía Nam caây naøy bay xuoáng, duøng ñoâi caùnh quaït nöôùc ñaïi döông; khi nöôùc reõ ra hai beân roäng boán traêm do-tuaàn, thì baét loaøi roàng sinh ra töø thai ñeå aên moät caùch tuøy yù töï taïi. Khi naøo loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø nôi aåm thaáp muoán aên loaøi roàng sinh ra töø nôi aåm thaáp, thì töø nhaùnh phía Taây cuûa caây naøy bay xuoáng vaø duøng ñoâi caùnh quaït nöôùc ñaïi döông; khi nöôùc reõ ra hai beân roäng taùm traêm do-tuaàn, thì baét loaøi roàng cuõng sinh ra töø nôi aåm thaáp ñeå aên moät

caùch tuøy yù töï taïi. Nhöng khoâng theå baét loaøi roàng sinh ra töø hoùa sinh ñöôïc. “Khi naøo loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø bieán hoùa, neáu muoán baét loaøi roàng sinh ra töø tröùng ñeå aên, thì töø nhaùnh phía Ñoâng bay xuoáng, duøng ñoâi caùnh quaït nöôùc ñaïi döông; khi nöôùc reõ ra hai beân roäng hai traêm do-tuaàn, thì baét loaøi roàng sinh ra töø tröùng ñeå aên moät caùch tuøy yù töï taïi. Khi naøo loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø bieán hoùa, neáu muoán baét loaøi roàng sinh ra töø thai ñeå aên, thì töø nhaùnh phía Nam caây naøy bay xuoáng, duøng ñoâi caùnh quaït nöôùc ñaïi döông; khi nöôùc reõ ra hai beân roäng boán traêm do-tuaàn, thì baét loaøi roàng sinh ra töø thai ñeå aên moät caùch tuøy yù töï taïi. Khi naøo loaøi Kim sí ñieåu sinh ra töø bieán hoùa muoán aên loaøi roàng sinh ra töø nôi aåm thaáp, thì töø nhaùnh phía Taây cuûa caây naøy bay xuoáng vaø duøng ñoâi caùnh quaït nöôùc ñaïi döông; khi nöôùc reõ ra hai beân roäng taùm traêm do-tuaàn, thì baét loaøi

roàng sinh ra töø nôi aåm thaáp ñeå aên. Khi naøo Kim sí ñieåu sinh ra töø bieán hoùa, neáu muoán aên loaøi roàng sinh ra töø bieán hoùa, thì töø nhaùnh phía Baéc caây naøy bay xuoáng, duøng ñoâi caùnh quaït nöôùc ñaïi döông; khi nöôùc reõ ra hai beân roäng moät ngaøn saùu traêm do-tuaàn, thì baét loaøi roàng sanh ra töø bieán hoùa ñeå aên moät caùch tuøy yù töï taïi. Ñoù laø loaøi roàng bò loaøi Kim sí ñieåu aên thòt. “Tuy nhieân coù nhöõng loaïi roàng lôùn maø loaøi Kim sí ñieåu khoâng theå aên thòt ñöôïc. Ñoù laø7: Vua roàng Ta-kieät-la, Nan-ñaø, Baït-nan-ñaø, Y-na-baø- la, Ñeà-ñaàu-laïi-tra, Thieän-kieán, A-loâ, Ca-caâu-la, Ca-tyø-la, A-ba-la, A- naäu-ñaït, Thieän-truù, Öu-dieäm-ca-baø-ñaàu, Ñaéc-xoa-ca. Ñoù laø caùc loaøi vua roàng lôùn khoâng bò loaøi Kim sí ñieåu baét aên thòt.” Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu coù chuùng sanh naøo thoï trì giôùi roàng8, taâm yù nghó ñeán loaøi roàng, ñaày ñuû phaùp cuûa roàng, thì seõ sinh veà trong loaøi roàng. Neáu coù chuùng sanh naøo trì giôùi Kim sí ñieåu, taâm yù nghó ñeán loaøi Kim sí ñieåu, ñaày ñuû phaùùp cuûa Kim sí ñieåu, thì seõ sinh veà trong loaøi Kim sí ñieåu. Hoaëc coù chuùng sanh trì giôùi cuûa thoû, taâm yù nghó veà loaøi thoû, caét9; ñaày ñuû phaùùp cuûa thoû, thì seõ sinh vaøo loaøi thoû, caét. Hoaëc coù chuùng sanh trì giôùi cuûa choù, hoaëc trì giôùi cuûa traâu, hoaëc trì giôùi cuûa nai, hoaëc trì giôùi caâm, hoaëc trì giôùi Ma-ni-baø-ñaø10, hoaëc trì giôùi löûa, hoaëc trì giôùi maët traêng, hoaëc trì giôùi maët trôøi, hoaëc trì giôùi nöôùc, hoaëc trì giôùi cuùng döôøng löûa, hoaëc trì phaùp khoå haïnh oâ ueá11. Nhöõng ngöôøi aáy nghó raèng:

7.

Danh saùch caùc ñaïi long: Sa (Ta)-kieät-la (Skt., Paøli: Saøgara-naøgaraøjan), Nan-ñaø (Nanda-naøgaraøjan), Baït-nan-ñaø (Upananda), Y-na-baø-la (?), Ñeà-ñaàu-laïi-tra (Skt.: Dhatarawæha, Paøli: Dhataraæeha), Thieän Kieán (Skt.: Sudarzana), A-loâ (?), Giaø-caâu-la (?), Giaø-tyø-la (?), A-ba-la (?), Giaø-naäu (?), Cuø-giaø-naäu (?), A-naäu-ñaït (Anavatapta), Thieän Truï (Skt.: Vaøsuki?), Öu-thieåm-giaø-baø-ñaàu (?), Ñaéc-xoa-giaø (Skt.: Takwaka).

8.

Long giôùi ; Paøli: naøga-sìla, naøga-vata.

9.

Thoá kieâu giôùi .

10.

Ma-ni-baø-ñaø ; Paøli: Maòibhadda, teân moät Daï-xoa (Yakkha), S. 208.

11.

Khoå haønh ueá oâ phaùp ; Paøli: tapa-jigucchaø-dhamma.

615 KINH THẾ KỶ - LONG ĐIỂU – TRƯỜNG A HÀM I ‘Ta trì phaùp caâm naøy, phaùp Ma-ni-baø-ñaø, phaùp löûa, phaùp maët traêng, maët trôøi, phaùp nöôùc, phaùp cuùng döôøng löûa, caùc phaùp khoå haïnh; ta trì coâng ñöùc naøy laø ñeå sinh leân coõi Trôøi.’ Ñaây laø nhöõng thöù taø kieán.” Phaät daïy: “Ta noùi nhöõng ngöôøi taø kieán naøy chaéc chaén seõ ñi vaøo hai nôi: Hoaëc sinh vaøo ñòa nguïc, hay sinh vaøo haøng suùc sanh. Neáu coù Sa-moân, Baø-la-moân naøo coù nhöõng lyù luaän nhö vaày, nhöõng quan ñieåm nhö vaày: ‘Ngaõ vaø theá gian laø thöôøng coøn, ñaây laø thaät, ngoaøi ra ñeàu hö doái’, hoaëc ‘Ngaõ vaø theá gian laø voâ thöôøng, ñaây laø thaät, ngoaøi ra ñeàu hö doái’, hoaëc ‘Ngaõ vaø theá gian vöøa thöôøng vöøa laø voâ thöôøng, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu hö doái’, hoaëc ‘Ngaõ vaø theá gian chaúng phaûi thöôøng cuõng chaúng phaûi voâ thöôøng, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu hö doái’; ‘Ngaõ vaø theá gian laø höõu bieân, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu hö doái’, hoaëc ‘Ngaõ vaø theá gian laø voâ bieân, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu hö doái’, hoaëc ‘Ngaõ vaø theá gian vöøa höõu bieân vöøa voâ bieân, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu hö doái’, hoaëc ‘Ngaõ vaø theá gian chaúng phaûi höõu bieân cuõng chaúng phaûi voâ bieân, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu hö doái’; ‘Thaân töùc maïng12, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu hö doái’ hoaëc ‘Thaân khaùc maïng khaùc, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu hö doái’, hoaëc ‘Chaúng phaûi coù maïng chaúng phaûi khoâng maïng, ñaây laø chaéc thaät ngoaøi ra ñeàu laø hö doái’; hoaëc ‘Khoâng maïng khoâng thaân, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu laø hö doái.’ “Hoaëc coù ngöôøi noùi: ‘Coù caùi cheát cuûa ñôøi khaùc nhö vaäy13, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu laø hö doái.’ Coù ngöôøi noùi: ‘Khoâng coù caùi cheát cuûa ñôøi khaùc nhö vaäy, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu laø hö doái.’ Hoaëc coù ngöôøi noùi: ‘Vöøa coù caùi cheát ñôøi khaùc nhö vaäy vaø khoâng coù caùi cheát ñôøi khaùc nhö vaäy, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu hö doái.’ Laïi coù ngöôøi noùi: ‘Chaúng phaûi coù chaúng phaûi khoâng caùi cheát ñôøi khaùc nhö vaäy, ñaây laø thaät ngoaøi ra ñeàu hö doái.’ “Neáu Sa-moân, Baø-la-moân naøo coù nhöõng lyù luaän nhö vaày, nhöõng kieán giaûi nhö vaày: ‘Theá gian laø thöôøng, ñaây laø lôøi noùi chaéc thaät ngoaøi

12. Maïng ; Skt., Paøli: jìva, thöôøng chæ linh hoàn. 13. Haùn: höõu nhö thò tha töû , vaên dòch toái nghóa. Coù leõ Paøli chính xaùc cuûa caâu naøy ñöôïc ñoïc laø: Tathaø paraö maraòaø hoti, thay vì ñoïc laø: Tathaøgato paraö maraòaø hoti: Nhö Lai toàn taïi sau khi cheát; trong ñoù, Tathaø: nhö vaäy, thay cho Tathaøgata: Nhö Lai; paraö maraòaø, thay vì hieåu: sau khi cheát, ôû ñaây hieåu “tha töû: caùi cheát khaùc”.

ra ñeàu hö doái', nhöõng ngöôøi aáy haønh vôùi14 kieán chaáp veà ngaõ, kieán chaáp veà thaân, kieán chaáp veà maïng, kieán chaáp veà theá gian, cho neân noùi raèng: 'Ngaõ vaø theá gian laø thöôøng'. Nhöõng ai chuû tröông laø voâ thöôøng, nhöõng ngöôøi aáy haønh vôùi kieán chaáp veà ngaõ, kieán chaáp veà maïng, kieán chaáp veà thaân, kieán chaáp veà theá gian cho neân noùi raèng: 'Ngaõ vaø theá gian laø voâ thöôøng'. Nhöõng ai chuû tröông laø vöøa thöôøng vöøa voâ thöôøng, nhöõng ngöôøi aáy haønh vôùi kieán chaáp veà ngaõ, kieán chaáp veà maïng, kieán chaáp veà thaân, kieán chaáp veà theá gian, cho neân noùi raèng: 'Theá gian vöøa thöôøng vöøa voâ thöôøng'. Nhöõng ai chuû tröông raèng chaúng phaûi thöôøng cuõng chaúng phaûi voâ thöôøng, nhöõng ngöôøi aáy haønh vôùi kieán chaáp veà ngaõ, coù kieán chaáp veà maïng, coù kieán chaáp veà thaân, coù kieán chaáp veà theá gian, cho neân noùi raèng: 'Ngaõ vaø theá gian chaúng phaûi thöôøng chaúng phaûi voâ thöôøng'. "Nhöõng ai chuû tröông theá gian laø höõu bieân, nhöõng ngöôøi aáy haønh vôùi kieán chaáp veà ngaõ, kieán chaáp veà maïng, kieán chaáp veà thaân, kieán chaáp veà theá gian, cho neân noùi raèng: 'Maïng laø höõu bieân; thaân laø höõu bieân; theá gian laø höõu bieân'. Töø luùc môùi thuï thai cho ñeán khi bò vöùt boû nôi goø maû, thì nhöõng gì thuoäc veà thaân boán ñaïi ñeàu chuyeån di nhö vaäy toái ña cho ñeán baûy ñôøi. Khi caùc haønh thaân, maïng ñaõ heát thì ngaõ nhaäp vaøo thanh tònh tuï15, cho neân noùi raèng: 'Ngaõ laø coù bieân'. Nhöõng ngöôøi chuû tröông ngaõ vaø theá gian laø voâ bieân, nhöõng ngöôøi naøy haønh vôùi kieán chaáp veà ngaõ, kieán chaáp veà maïng, kieán chaáp veà thaân, kieán chaáp veà theá gian, cho neân noùi raèng: 'Maïng laø voâ bieân, thaân laø voâ bieân, theá gian laø voâ bieân.' Töø luùc môùi thuï thai cho ñeán khi bò vöùt boû nôi goø maû, nhöõng gì thuoäc veà thaân boán ñaïi ñeàu chuyeån di nhö vaäy toái ña cho ñeán baûy ñôøi. Khi caùc haønh thaân, maïng ñaõ heát thì ngaõ nhaäp thanh tònh tuï, cho neân noùi raèng: 'Ngaõ vaø theá gian laø voâ bieân'. Nhöõng ai chuû tröông theá gian naøy vöøa höõu bieân vöøa voâ bieân, nhöõng ngöôøi aáy haønh vôùi kieán chaáp veà ngaõ, kieán chaáp veà maïng, kieán chaáp veà thaân, kieán chaáp veà theá gian, cho neân noùi raèng: 'Maïng vöøa höõu bieân vöøa voâ bieân.' Töø luùc môùi thuï thai cho ñeán khi bò vöùt boû nôi goø maû, nhöõng gì thuoäc veà thaân boán ñaïi ñeàu chuyeån di nhö vaäy toái ña cho ñeán baûy ñôøi. Khi caùc haønh thaân, maïng ñaõ heát thì ngaõ nhaäp thanh tònh tuï, cho neân noùi raèng: 'Ngaõ vöøa höõu bieân

14.

Baûn Cao-ly: haønh ö ; caùc baûn TNM: ö haønh , ñoái vôùi (caùc) haønh (maø coù nhöõng kieán chaáp).

15.

Thanh tònh tuï ; Paøli: suddha-raøsi (?).

617 KINH THẾ KỶ - LONG ĐIỂU – TRƯỜNG A HÀM I vöøa voâ bieân'. Nhöõng ai chuû tröông ngaõ vaø theá gian laø khoâng phaûi höõu bieân khoâng phaûi voâ bieân, nhöõng ngöôøi aáy haønh vôùi kieán chaáp veà ngaõ, kieán chaáp veà maïng, kieán chaáp veà thaân, kieán chaáp veà theá gian, cho neân noùi raèng: 'Maïng vaø thaân chaúng phaûi höõu bieân chaúng phaûi voâ bieân.' Töø luùc môùi thuï thai cho ñeán

khi bò vöùt boû nôi goø maû, nhöõng gì thuoäc veà thaân boán ñaïi ñeàu chuyeån di nhö vaäy toái ña cho ñeán baûy ñôøi. Khi caùc haønh thaân, maïng ñaõ heát thì ngaõ nhaäp thanh tònh tuï, cho neân noùi raèng: 'Ngaõ chaúng phaûi höõu bieân chaúng phaûi laø voâ bieân'. "Nhöõng ngöôøi chuû tröông maïng töùc laø thaân, thì ñoái vôùi thaân naøy coù kieán chaáp veà maïng; ñoái vôùi thaân khaùc, coù kieán chaáp veà maïng, cho neân noùi raèng: 'Maïng töùc laø thaân'. Nhöõng ngöôøi chuû tröông maïng khaùc vôùi thaân, thì ñoái vôùi thaân naøy coù kieán chaáp veà maïng, ñoái vôùi thaân khaùc khoâng coù kieán chaáp veà maïng, cho neân noùi raèng: 'Maïng khaùc vôùi thaân'. Nhöõng ai chuû tröông maïng chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng, thì ñoái vôùi thaân naøy khoâng coù kieán chaáp veà maïng, ñoái vôùi thaân khaùc laïi coù kieán chaáp veà maïng, cho neân noùi raèng: 'Chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng'. Nhöõng ai chuû tröông khoâng coù thaân, maïng, thì ñoái vôùi thaân naøy hoï khoâng coù kieán chaáp veà maïng, cho neân noùi raèng: 'Khoâng coù maïng, khoâng coù thaân'. "Coù ngöôøi baûo: 'Coù caùi cheát cuûa ñôøi khaùc nhö vaäy16, vì thaáy hieän taïi coù thaân maïng vaø ñôøi sau cuõng coù thaân maïng du haønh17, cho neân hoï baûo raèng: 'Coù caùi cheát ñôøi khaùc nhö vaäy.' Coù ngöôøi baûo: 'Khoâng coù caùi cheát cuûa ñôøi khaùc nhö vaäy', vì ngöôøi naøy baûo ñôøi hieän taïi coù maïng, nhöng ñôøi sau khoâng coù maïng, cho neân noùi raèng: 'Khoâng coù caùi cheát cuûa ñôøi khaùc nhö vaäy.' Coù ngöôøi baûo: 'Vöøa coù caùi cheát cuûa ñôøi khaùc nhö vaäy, vöøa khoâng coù caùi cheát cuûa ñôøi khaùc nhö vaäy', vì ngöôøi aáy baûo ñôøi hieän taïi maïng bò ñoaïn dieät, ñôøi sau maïng du haønh18, cho neân noùi raèng: 'Vöøa coù maïng19 cuûa ñôøi khaùc nhö vaäy, khoâng coù maïng cuûa ñôøi khaùc nhö vaäy.' Coù ngöôøi baûo: 'Chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng caùi cheát cuûa ñôøi khaùc nhö vaäy', vì ngöôøi aáy baûo thaân, maïng hieän taïi bò ñoaïn dieät; thaân, maïng ñôøi sau bò ñoaïn dieät, cho neân baûo raèng: 'Chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng caùi cheát cuûa ñôøi khaùc nhö vaäy'."

16.

Xem cht. 211.

17.

Haùn: du haønh ; Skt., Paøli: viharati: an truù, soáng, toàn taïi hay löu nguï.

18.

Xem cht. 215.

19.

Trong baûn Haùn: maïng ; coù leõ töû nhöng cheùp nhaàm. Xem cht. 211.

Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Laâu xa veà thôøi quaù khöù coù vò vua teân laø Kính Dieän20. Moät hoâm nhaø vua taäp hoïp nhöõng ngöôøi muø laïi moät choã vaø hoûi: 'Naøy nhöõng ngöôøi muø töø khi môùi sinh, caùc ngöôi coù bieát con voi khoâng?' Hoï ñaùp: 'Taâu ñaïi vöông, chuùng toâi khoâng bieát!' Nhaø vua laïi hoûi: 'Caùc ngöôi coù muoán bieát hình loaïi con voi ra sao khoâng?' Hoï ñaùp: 'Muoán bieát.' Baáy giôø nhaø vua ra leänh cho ngöôøi haàu daét con voi ñeán vaø baûo nhöõng ngöôøi muø naøy duøng tay cuûa mình sôø thöû. Trong ñoù coù ngöôøi sôø

truùng voøi voi, thì vua noùi raèng ñaáy laø con voi; coù ngöôøi sôø truùng ngaø voi, coù ngöôøi sôø truùng tai voi, coù ngöôøi sôø truùng ñaàu voi, coù ngöôøi sôø truùng löng voi, coù ngöôøi sôø truùng buïng voi, coù ngöôøi sôø truùng baép ñuøi voi, coù ngöôøi sôø truùng chaân voi, coù ngöôøi sôø truùng baøn chaân voi, coù ngöôøi sôø truùng ñuoâi voi, thì vua cöù theo choã sôø ñöôïc cuûa hoï maø baûo: 'Ñoù laø con voi.' "Roài vua Kính Dieän lieàn ra leänh daét voi lui vaø hoûi nhöõng ngöôøi muø: 'Voi gioáng nhö caùi gì?' Trong nhöõng ngöôøi muø naøy, ngöôøi sôø truùng voøi thì baûo voi gioáng nhö caùi caøng xe bò cong; ngöôøi sôø truùng ngaø thì baûo voi gioáng nhö caùi chaøy; ngöôøi sôø truùng tai thì baûo voi gioáng nhö caùi nia; ngöôøi sôø truùng ñaàu thì baûo voi gioáng nhö caùi vaïc; ngöôøi sôø truùng löng thì baûo voi gioáng nhö goø ñaát; ngöôøi sôø truùng buïng thì baûo voi gioáng nhö böùc töôøng; ngöôøi sôø truùng baép ñuøi thì baûo voi gioáng nhö goác caây; ngöôøi sôø truùng caùi chaân thì baûo voi gioáng nhö truï coät; ngöôøi sôø truùng baøn chaân thì baûo voi gioáng nhö caùi coái; ngöôøi sôø truùng ñuoâi thì baûo voi gioáng nhö caây choåi. Hoï tranh caõi nhau veà vieäc ñuùng sai, ngöôøi naøy baûo nhö vaäy, ngöôøi kia baûo khoâng phaûi nhö vaäy, vaân vaân vaø vaân vaân khoâng döùt, ñöa ñeán vieäc ñaáu tranh nhau. Luùc aáy nhaø vua thaáy vaäy, hoan hyû cöôøi to. Roài thì, vua Kính Dieän noùi baøi tuïng: Nhöõng ngöôøi muø tuï taäp, Tranh caõi taïi nôi naøy, Thaân voi voán moät theå, Töôûng khaùc sinh thò phi". Phaät baûo caùc Tyø-kheo: "Caùc dò hoïc ngoaïi ñaïo laïi cuõng nhö vaäy; khoâng bieát Khoå ñeá, khoâng bieát Taäp ñeá, Taän ñeá vaø Ñaïo ñeá, sinh ra nhöõng kieán giaûi khaùc nhau, tranh chaáp thò phi vôùi nhau, hoï töï cho mình laø ñuùng, neân ñöa ñeán

20. Kính Dieän ; Paøli: AØdaøsamukha, J. ii. 297-310.

619 KINH THẾ KỶ - LONG ĐIỂU – TRƯỜNG A HÀM I moïi vieäc tranh tuïng. Neáu coù Sa-moân, Baø-la-moân naøo coù theå bieát nhö thaät veà Khoå thaùnh ñeá, Khoå taäp thaùnh ñeá, Khoå dieät thaùnh ñeá vaø Khoå xuaát yeáu thaùnh ñeá, nhöõng vò aáyï seõ töï tö duy vaø kheùo cuøng nhau hoøa hôïp, cuøng moät laõnh thoï, cuøng moät Thaày hoïc, nhö nöôùc vôùi söõa, thì phaùp

Phaät môùi röïc rôõ, soáng an laïc laâu daøi."

Baáy giôø Ñöùc Theá Toân noùi baøi keä:

Neáu ngöôøi khoâng bieát khoå,

Khoâng bieát choã khoå sinh;

Laïi cuõng khoâng bieát khoå,

Seõ dieät taän ôû ñaâu;

Laïi cuõng khoâng theå bieát,

Con ñöôøng dieät khoå taäp;

Thì maát taâm giaûi thoaùt,

Tueä giaûi thoaùt cuõng maát;

Khoâng theå bieát goác khoå,

Nguoàn sanh, giaø, beänh, cheát.

Neáu bieát thaät veà khoå,

Bieát nhaân sinh ra khoå;
Cuõng bieát roõ khoå kia,
Seõ dieät taän nôi naøo;
Laïi hay kheùo phaân bieät,
Con ñöôøng dieät khoå taäp;
Thì ñöôïc taâm giaûi thoaùt,
Tueä giaûi thoaùt cuõng vaäy.
Ngöôøi naøy chaám döùt ñöôïc,
Coäi goác cuûa khoå aám;
Heát sanh, giaø, beänh, cheát,
Nguoàn goác cuûa thoï, höõu21.”
Naøy caùc Tyø-kheo, cho neân caùc Thaày neân sieâng caàu phöông tieän tö duy veà Khoå thaùnh ñeá, Khoå taäp thaùnh ñeá, Khoå dieät thaùnh ñeá vaø Khoå xuaát yeáu thaùnh ñeá.

21. Thoï höõu, töùc thuû (Paøli: upaødaøna) vaø höõu (bhava).

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.